

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра обліку і аудиту

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК Й АНАЛІЗ ОПЕРАЦІЙ НА ПОТОЧНИХ
РАХУНКАХ У БАНКАХ ТА ІНСТРУМЕНТИ БЕЗГОТІВКОВИХ
РОЗРАХУНКІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ**

ПЕВСЕ ОЛЕКСАНДРА ТІБОРІВНА

Студентка IV-го курсу

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Рівень вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 2 / 29 вересня 2023 року

Науковий керівник:

Лоскоріх Габрієлла Людвиківна
PhD, доцент

Завідувач кафедри _____ :
Йосипович

Бачо Роберт
доктор економічних наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 2024 року

Протокол № _____ / 2024

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота
**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК Й АНАЛІЗ ОПЕРАЦІЙ НА ПОТОЧНИХ
РАХУНКАХ У БАНКАХ ТА ІНСТРУМЕНТИ БЕЗГОТІВКОВИХ
РОЗРАХУНКІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Рівень вищої освіти: бакалавр

Виконавець: студентка IV-го курсу

Певсе Олександра Тіборівна

освітня програма «Облік і оподаткування»

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Лоскоріх Габрієлла Людвиківна**

PhD, доцент

Рецензент: **Роман Ольга Валентинівна**

директор ТОВ «ПАРТНЕР-2»

Берегове

2024

Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Számvitel és Auditálás Tanszék

**A BANKI FOLYÓSZÁMLÁKKAL KAPCSOLATOS MŰVELETEK
SZÁMVITELE ÉS ELEMZÉSE, VALAMINT A GAZDASÁGI ENTITÁS
KÉSZPÉNZ NÉLKÜLI ELSZÁMOLÁSI ESZKÖZEI**

Szakedolgozat

Készítette: Pósze Alexandra

IV. évfolyamos

Számvitel és adóügy szakos hallgató

Témavezető: Loszkorih Gabriella

PhD, egyetemi docens

Recenzens: Román Olga

PARTNER-2 KFT. igazgatója

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	6
BEVEZETÉS UKRÁN NYELVEN.....	8
I. FEJEZET A GAZDASÁGI ENTITÁSOK BANKSZÁMLÁIN VÉGREHAJTOTT MŰVELETEK SZÁMVITELÉNEK ÉS ELEMZÉSÉNEK ELMÉLETI ASPEKTUSAI.....	11
1.1. A gazdasági entitások készpénz nélküli elszámolásának gazdasági lényege és alapelvei.....	19
1.2. A gazdasági entitások készpénz nélküli fizetésének modern eszközei.....	19
1.3. A vállalat bankszámláin lévő pénzeszközei számvitelének és elemzésének jogszabályi és szabályozási háttere.....	26
II. FEJEZET A KÉSZPÉNZ NÉLKÜLI ELSZÁMOLÁSOK SZÁMVITELÉNEK MÓDSZERTANA A „PARTNER-2” KFT. PÉLDÁJÁN KERESZTÜL.....	30
2.1. A „PARTNER-2” Kft. tevékenységének általános szervezeti-gazdasági jellemzői.....	30
2.2. A „PARTNER-2” Kft. készpénz nélküli elszámolásainak számvitelének módszertana.....	32
2.3. A készpénz nélküli elszámolások számvitelének tökéletesítési irányai a „PARTNER-2” Kft.-nél a digitalizáció és az információs technológiák alkalmazásának kontextusában.....	39
III. FEJEZETA KÉSZPÉNZ NÉLKÜLI ELSZÁMOLÁSOK GAZDASÁGI ELEMZÉSÉNEK MÓDSZERTANA A „PARTNER-2” KFT. PÉLDÁJÁN KERESZTÜL.....	45
3.1. A „PARTNER-2” Kft. készpénz nélküli elszámolásainak és pénzügyi helyzetének exprez-elemzés.....	45
3.2. Az "PARTNER-2" Kft. készpénz nélküli elszámolásainak gazdasági elemzési módszertanának továbbfejlesztésének irányai.....	65
KÖVETKEZETÉSEK ÉS JAVASLATOK.....	70
KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK UKRÁN NYELVEN.....	75
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	81
MELLÉKLETEK	
ANOTÁCIÓ MAGYAR NYELVEN	
ANOTÁCIÓ UKRÁN NYELVEN	
ANOTÁCIÓ ANGOL NYELVEN	

ЗМІСТ

ВСТУП УГОРСЬКОЮ МОВОЮ.....	6
ВСТУП УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	8
I. РОЗДІЛ ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ Й АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙ НА ПОТОЧНИХ РАХУНКАХ У БАНКАХ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	11
1.1. Економічна сутність та принципи безготівкових розрахунків суб'єкта господарювання.....	11
1.2. Сучасні інструменти розрахунків безготівковими коштами суб'єкта господарювання.....	19
1.3. Нормативно-правове забезпечення обліку й аналізу грошових коштів підприємства на рахунках у банку.....	25
II. РОЗДІЛ МЕТОДИКА ЗДІЙСНЕННЯ ОБЛІКУ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ПАРТНЕР-2».....	20
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика діяльності ТОВ «ПАРТНЕР-2».....	20
2.2. Методика бухгалтерського обліку безготівкових розрахунків ТОВ «ПАРТНЕР-2».....	32
2.3. Напрями вдосконалення обліку безготівкових розрахунків ТОВ «ПАРТНЕР-2» в контексті оцифрування із застосуванням інформаційних технологій.....	39
III. РОЗДІЛ Методика здійснення економічного аналізу безготівкових розрахунків на прикладі ТОВ «ПАРТНЕР-2».....	45
3.1. Експрес-аналіз безготівкових розрахунків і фінансового стану ТОВ «ПАРТНЕР-2».....	45
3.2. Напрями вдосконалення методики здійснення економічного аналізу безготівкових розрахунків на прикладі ТОВ «ПАРТНЕР-2».....	65
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ.....	70
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81
ДОДАТКИ	
АНОТАЦІЯ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	
АНОТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	
АНОТАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	

BEVEZETÉS

A kutatási téma aktualitása. Az elmúlt évtizedben a digitális technológiák gyors fejlődése forradalmasította a banki és pénzügyi szektort. A hagyományos készpénzes tranzakciók fokozatosan háttérbe szorulnak, míg a készpénz nélküli fizetési módok, mint például az elektronikus átutalások, mobilfizetések és online banki szolgáltatások, egyre inkább előtérbe kerülnek. Ez a trend különösen fontos, mivel a digitális fizetések biztonságosabbak, gyorsabbak és hatékonyabbak a hagyományos módszereknél. A gazdasági entitások számára ezen technológiák alkalmazása versenyelőnyt jelenthet, és a könyvelési folyamatok átláthatóbbá és követhetőbbé válhatnak. A készpénz nélküli fizetések elterjedése új kihívások elé állítja a pénzügyi szabályozókat és könyvvizsgálókat. Az új fizetési módszerekre vonatkozó szabályozások kialakítása és implementálása, valamint ezek könyvelési és auditálási folyamatai folyamatos fejlesztést igényelnek. A szabályozások biztosítják a pénzügyi tranzakciók integritását, átláthatóságát és a csalások megelőzését. Ezen kívül a pénzügyi beszámolók és jelentések készítése is alkalmazkodik az új típusú tranzakciókhoz, ami szintén aktuális tudományos kutatási terület. Összességében a banki folyószámlákkal kapcsolatos műveletek számvitele és elemzése, valamint a készpénz nélküli elszámolási eszközök kutatása azért aktuális tudományos szempontból, mert ezek a témák közvetlenül kapcsolódnak a pénzügyi szektor jelenlegi és jövőbeli fejlődéséhez, a szabályozási és technológiai kihívásokhoz, valamint a társadalmi és környezeti hatásokhoz.

A szakdolgozat célja a vállalatok készpénz nélküli elszámolásainak könyvviteli módszereinek és elemzésének kutatása Ukrajnában a jelenlegi gazdasági körülmények között

A kitűzött cél eléréséhez a következő **feladatok lettek meghatározva:**

- A készpénz nélküli elszámolások könyvviteli és elemzési elveinek meghatározása;
- A készpénz nélküli elszámolások szabályozásának jogi kereteinek kutatása;

- A vállalatok bankszámláinak nyitási és zárási rendjének tanulmányozása;
- A "PARTNER-2" Kft. tevékenységének szervezeti-gazdasági jellemzőinek vizsgálata;
- A "PARTNER-2" Kft. készpénz nélküli elszámolásainak könyvviteli jellemzése és a készpénz nélküli elszámolások könyvvitelének fejlesztési irányainak meghatározása digitalizációs kontextusban;
- A "PARTNER-2" Kft. készpénz nélküli elszámolásainak és pénzügyi helyzetének gyors elemzése, valamint a készpénz nélküli elszámolások gazdasági elemzési módszereinek fejlesztési irányainak javaslata a vizsgált vállalat példáján.

A kutatás objektuma a vállalatok bankszámláin végzett műveletek.

A kutatás tárgya a "PARTNER-2" Kft. bankszámláin végzett műveletek könyvviteli és elemzési elveinek elméleti és gyakorlati összessége.

A kutatás során a következő módszereket alkalmazták:

- Elméleti elemzés – információ feldolgozása elérhető publikált forrásokból (enciklopédiák, internetes források, áttekintések, kutatói tapasztalatok);
- Összehasonlító elemzés – az összegyűjtött adatok átvizsgálása a kutatási tárgy jellemzőinek rendszerezése érdekében;
- A kutatási eredmények összegzése.

Struktúra és terjedelem. A szakdolgozat a bevezetésből, három fejezetből, minden fejezethez tartozó következtetésekből, általános következtetésekből és felhasznált források listájából áll. A teljes munka terjedelme 86 oldal, illetve 8 ábrát és 20 táblázatot tartalmaz.

Kutatási információs bázis. A kutatás során használtak ukrán és külföldi kutatók tudományos publikációit, monográfiákat, statisztikai adatok, internetes források, jogszabályi keretek, a "PARTNER-2" Kft. könyvelési nyilvántartásai és beszámolóit, saját kutatási eredmények.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. За останнє десятиліття швидкий розвиток цифрових технологій революціонізував банківський та фінансовий сектор. Традиційні готівкові транзакції поступово відходять на задній план, тоді як безготівкові платіжні методи, такі як електронні перекази, мобільні платежі та онлайн-банкінг, стають все більш поширеними. Ця тенденція особливо важлива, оскільки цифрові платежі є безпечнішими, швидшими та ефективнішими, ніж традиційні методи. Для економічних суб'єктів впровадження цих технологій може забезпечити конкурентну перевагу, а бухгалтерські процеси стають прозорішими та контрольованими. Поширення безготівкових платежів ставить перед фінансовими регуляторами нові виклики. Розробка та впровадження регуляторних вимог для нових платіжних методів, а також їхнє бухгалтерське та аудиторське забезпечення потребують постійного вдосконалення. Регуляції забезпечують цілісність, прозорість фінансових транзакцій та запобігання шахрайству. Крім того, складання фінансових звітів також адаптується до нових типів транзакцій, що є актуальною науковою проблемою. Загалом, дослідження бухгалтерського обліку та аналізу операцій з банківськими рахунками, а також безготівкових розрахункових інструментів є актуальними з наукової точки зору, оскільки ці теми безпосередньо пов'язані з нинішнім та майбутнім розвитком фінансового сектора, регуляторними та технологічними викликами, а також соціальними та екологічними впливами.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження методики здійснення бухгалтерського обліку і аналізу безготівкових розрахунків підприємств в Україні у сучасних умовах господарювання.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання**:

- визначення теоретичних засад бухгалтерського обліку та аналізу безготівкових розрахунків;

- дослідження нормативно-правового регулювання безготівкових розрахунків;
- вивчення порядку відкриття і закриття рахунків підприємствами в установах банків;
- дослідження організаційно-економічної характеристики діяльності ТОВ «ПАРТНЕР-2»;
- характеристика бухгалтерського обліку безготівкових розрахунків ТОВ «ПАРТНЕР-2» та визначення напрямів вдосконалення обліку безготівкових розрахунків ТОВ «ПАРТНЕР-2» в контексті оцифрування;
- здійснення експрес-аналізу безготівкових розрахунків і фінансового стану ТОВ «ПАРТНЕР-2» та запропонування напрямів вдосконалення методики здійснення економічного аналізу безготівкових розрахунків на прикладі досліджуваного підприємства.

Об'єктом дослідження є операції на поточних рахунках підприємств у банках.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних засад бухгалтерського обліку та аналізу операцій на поточних рахунках у банку ТОВ «ПАРТНЕР-2».

У процесі дослідження були використані такі **методи**:

- Теоретичний аналіз - обробка інформації з доступних опублікованих джерел (енциклопедії, інтернет-ресурси, огляди, досвід дослідників);
- Порівняльний аналіз - перегляд отриманих даних для систематизації характеристик об'єкта дослідження;
- Узагальнення результатів дослідження.

Структура та обсяг. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи становить 86 сторінок, включаючи 8 рисунків і 20 таблиць.

Інформаційна база дослідження. У дослідженні використовувалися наукові публікації українських і зарубіжних дослідників, монографії,

статистичні дані, інтернет-джерела, нормативно-правова база, облікові реєстри та звітність ТОВ «ПАРТНЕР-2», результати власних досліджень.

I. FEJEZET A GAZDASÁGI ENTITÁSOK BANKSZÁMLÁIN VÉGREHAJTOTT MŰVELETEK SZÁMVITELÉNEK ÉS ELEMZÉSÉNEK ELMÉLETI ASPEKTUSAI

1.1. A gazdasági entitások készpénz nélküli elszámolásának gazdasági lényege és alapelvei

A jelenlegi ukrán gazdaság fejlődési szakaszában fontos szerepet játszanak a készpénz nélküli elszámolások a gazdasági tevékenység végrehajtásában. A vállalatok működése folyamatos pénzmozgást feltételez, amelynek irányítása jelentős mértékben befolyásolja a vállalat hatékonyságát. F.F. Butinyec tudós véleménye szerint: „...a pénzáramlások kezelésének minősége abban rejlik, hogy a vállalat képes legyen az irányítási munkában, amely a követelések és kötelezettségek kialakításával és törlesztésével kapcsolatos, újításokat, új modern technológiákat, pénzügyi eszközöket, fejlettebb formákat és módszereket alkalmazni a partnerek befolyásolására, amelyek a legnagyobb hatékonysággal biztosítják a kitűzött feladatok megoldását és a stratégiai célok elérését mind a követeléskezelés köztes, mind pedig a végső szakaszaiban.” [31].

Bosak A. O., Rogalskyi R. B., Bosak V. A. írják [32.]: „A pénz legfőbb tulajdonsága a likviditás. A pénz likviditása azt jelenti, hogy a pénz képes részt venni az áruk vagy más javak megszerzésében.” Egyetértünk Grilitska A. V. véleményével abban, hogy a vállalat pénzügyi-gazdasági tevékenysége a készpénzes és készpénz nélküli elszámolások helyes könyvelési információinak kialakításától függ, mivel a vállalat tevékenységének alapját a pénzmozgásokkal kapcsolatos műveletek képezik.

A készpénz nélküli elszámolások olyan tranzakciók, amelyek készpénz használata nélkül, a készpénzforgalom területén kívül zajlanak. Az egész világon az gazdaság fejlődése jellemzően a készpénz és a papíralapú fizetési dokumentumok használatának fokozatos csökkenésével, valamint az új fizetési eszközökre és a korszerű fizetési technológiákra való átállással jár. A készpénz nélküli elszámolások használata költségmegtakarításhoz, az elszámolási műveletek és a pénzmozgások

felgyorsulásához vezet. A készpénz nélküli elszámolások során a pénztömeg a bankokban koncentrálódik, ami lehetőséget teremt a pénzeszközök célzott felhasználásának ellenőrzésére [1].

A partnerekkel való elszámolási műveletek a bankintézeteken keresztül készpénzes és készpénz nélküli formában történnek. A készpénzes elszámolásokat úgy kell tekinteni, hogy a pénzt nem szabad a pénztárban túllimitáltan tartani, hanem a bankszámlára kell befizetni: alapelszámolási, betéti stb. számlákra. A tudósok szerint a folyószámla egy vállalkozás számlája, amelyet egy meghatalmazott bankintézetnél (a vállalkozás választása szerint) nyitnak a pénzeszközök tárolására és a készpénz nélküli elszámolások lebonyolítására [34].

A készpénz nélküli elszámolások gyors, kényelmes és biztonságos módját jelentik az áruk és szolgáltatások kifizetésének. A készpénz nélküli elszámolások területének bővítése elősegíti a fizetések átláthatóságát és az ország gazdasági növekedését.

A pénzügyi-hitelfinanszírozási mechanizmus egyik fontos alkotóeleme a számviteli mechanizmus, amely alapján a vállalkozások közötti elszámolások történnek az áruk és szolgáltatások adásvételével kapcsolatban, az adóhatóságokkal az adók befizetése során, valamint a hitelintézetekkel a kölcsönök törlesztése során. A gazdasági kapcsolatok széles hálózata, a vállalkozások területi távolsága és a fejlett bankhálózat elősegítette a készpénz nélküli elszámolások fejlődését.

A készpénz nélküli elszámolások olyan fizetések, amelyeket a fizető fél számlájáról a hitelező számlájára történő átutalással hajtanak végre a bankokban, készpénz használata nélkül. A készpénz nélküli elszámolásokat a vállalkozások és szervezetek alkalmazzák a megvásárolt nyersanyagok, anyagok, félkész termékek, kiszállított termékek, elvégzett munkák stb. elszámolására. A készpénz nélküli elszámolásokat a lakosság is használja betétek elhelyezésére, lakás- és közüzemi szolgáltatások, áruk fizetésére stb. A készpénz nélküli elszámolások meghatározott formájú elszámolási dokumentumok alapján történnek - fizetési követelések, fizetési megbízások, elszámolási csekkek. A lakossági készpénz nélküli elszámolásokat

megtakarítási bankokon keresztül hajtják végre, de nem terjedtek el széles körben [1].

A készpénz nélküli pénzforgalom számos előnnyel rendelkezik a készpénzes forgalommal szemben. Először is, a készpénz nélküli pénz használatával nincs szükség pénzjegyek nyomtatására, szállítására és tárolására fordított költségekre. Másodsor, a banki intézményeken keresztül történő elszámolások a stabilitásuk és magas szintű technikai felszereltségük mellett jelentősen felgyorsítják a fizetési forgalmat. Harmadszor, az állami ellenőrzés szempontjából a pénzforgalom készpénz nélküli elszámolások lehetővé teszik a pénzügyi tranzakciók jogszerűségének ellenőrzését, és feltárják a vállalkozások rejtett jövedelmeit. Ezért a fejlett piaci országokban a teljes pénzmennyiség több mint 90%-át a készpénz nélküli (betéti) pénz teszi ki. [1]

A készpénz nélküli forgalomban a pénz, mint fizetési eszköz funkcionál, mivel van egy bizonyos időintervallum az áruk átvétele és azok kifizetése között

Az elektronikus pénz olyan valós, teljes értékű pénzhelyettesítő, amely elektronikus bejegyzések formájában létezik speciális eszközökben. A bankszámlák közötti pénzösszegek átutalása automatikusan történik számítógépes rendszerek segítségével és a tulajdonosok közvetlen rendelkezése alapján. Az elektronikus pénz tulajdonosainak garantált joguk van folyamatosan ellenőrizni számláik állapotát, valamint lehetőségük van az elektronikus pénzt más formára vagy értékre átváltani. Az elektronikus pénz különlegessége, hogy sajátos tulajdonságai miatt szükség van egy speciális környezet kialakítására, amely biztosítja a biztonságot és a szabad mozgást tulajdonosváltás esetén [2].

A készpénz nélküli elszámolásokat egységes rendszerként kell tekinteni, amely magában foglalja:

- az elszámolások osztályozását;
- az elszámolások szervezését;
- a megfelelő dokumentumok formáit;
- a fizetők és a bankok közötti kapcsolatokat.

A készpénz nélküli elszámolások osztályozásában különbséget kell tenni:

- az áruügyletek elszámolásai;
- a nem áruügyletek elszámolásai között.

Az áruügyletek elszámolásai a termékek értékesítésével, munkák elvégzésével, szolgáltatások nyújtásával kapcsolatosak. Ezek alkotják az állam teljes pénzforgalmának túlnyomó részét, és a vállalkozások aktuális pénzügyi-gazdasági tevékenységét szolgálják [3].

A nem áruügyletek elszámolásai pénzügyi műveletekkel kapcsolatosak: a hitelrendszerrel, a különböző szintű költségvetésekkel, a pénzügyi szankciók megfizetésével. Ezek az elszámolások a termékek értékesítése után történnek, azaz a vállalkozás pénzeszközeinek körforgásának befejezését követően [2].

A készpénz nélküli forgalom előnyei a készpénzforgalommal szemben:

- felgyorsítja a gazdasági szereplők pénzforgalmát;
- jelentősen csökkenti a forgalom társadalmi költségeit;
- növeli az állam pénzügyi szféra szabályozási lehetőségeit stb.

A készpénz nélküli elszámolások feloszthatók:

- bankközi elszámolásokra;
- gazdasági elszámolásokra, amelyek a bankok közötti és a bankok ügyfelei közötti kapcsolatokat szolgálják.

A készpénz nélküli elszámolások két fő módszerrel történnek:

- elfogadási és inkasszó módszerrel, amikor a szállítás megelőzi a fizetést,
- akkreditíves módszerrel, amikor a fizetés megelőzi a termékek küldését.

A készpénz nélküli elszámolások a vállalkozások, szervezetek és intézmények, minden tulajdoni forma, a jogi személyiség nélküli vállalkozások és magánszemélyek között nemzeti valutában, Ukrajnán keresztül történnek a bankok révén, a fizető fél számlájáról a kedvezményezett számlájára történő átutalással. A pénzeszközöket az ügyfél rendelkezése alapján vonják le a számláról, kivéve azokat az eseteket, amikor a hatályos jogszabályok vitathatatlan beszedést és hozzájárulás nélküli leemelést írnak elő. Az elszámolási dokumentumokat a bank csak az ügyfél számláján rendelkezésre álló pénzeszközök határain belül fogadja el végrehajtásra. Egy ügyfél által másik ügyfél pénzeszközeinek felhasználása nem megengedett. A

gazdasági szereplők szabadon választhatják meg az elszámolási formákat és ezeket a szerződéskötés során rögzítik [4].

A banki intézmények ellenőrzik az elszámolási szabályok betartását és a vállalkozások elszámolásainak állapotát. A vállalkozásoknak (fizetők és kedvezményezettek) is ellenőrizniük kell a készpénz nélküli elszámolások végrehajtását. A készpénz nélküli elszámolások nemzetgazdasági jelentősége a pénzeszközök és a pénzügyi források forgásának felgyorsításában rejlik, biztosítva a termelők - a szállított termékek, elvégzett munkák és nyújtott szolgáltatások tulajdonosai - számára a lehető leggyorsabb pénzügyi kompenzációt. Az üzleti elszámolások felgyorsítása fontos mind mikroökonómiai, mind makroökonómiai szempontból [5].

A hatékony készpénz nélküli elszámolási rendszer létrehozása érdekében alapvető fontosságú a rendszer elveinek helyes meghatározása - azok az alapvető normatív rendelkezések, amelyek szerint a készpénz nélküli elszámolásoknak a lehető legnagyobb mértékben kell elősegíteniük a nemzetgazdasági forgalom gyorsítását. Az kétségtelen, hogy a készpénz nélküli elszámolások szervezésének elveit makroökonómiai szinten összefüggésben kell vizsgálni a hazai gazdaság pénzügyi szektorának reformjával. Mikroökonómiai szinten a készpénz nélküli elszámolások szervezésének elvei a készpénz nélküli forgalom három szereplőjének gazdasági érdekeinek sajátosságaiból fakadnak: a fizető, a pénzeszközök kedvezményezettje és a bank [6].

A készpénz nélküli elszámolások elvei tükrözik a nemzeti gazdaság tényleges állapotát (válság, depresszió, élénkülés, fellendülés). A készpénz nélküli elszámolások elvei azok az alapvető rendelkezések, amelyek meghatározzák az elszámolási módok és formák konkrét gazdasági tartalmát. A valós piaci változások során az elszámolások szervezésének elvei is változnak, és új elvek keletkeznek és alakulnak ki.

A készpénz nélküli elszámolások a világgazdaság jelenlegi fejlődési szakaszában elengedhetetlen részét képezik annak működésének. Mivel bármely gazdasági tranzakcióhoz a vállalkozásoknak elszámolásokat kell végezniük más

vállalkozásokkal, a leggyorsabb elszámolási típus a jogi és magánszemélyek között éppen ez a típusú elszámolás [4].

Ez egy úgynevezett integrált rendszer, amely a nemzeti pénzügyi rendszer általános részét képezi. A piaci viszonyok kialakulása és a gazdaság pénzügyi szférájának megfelelő átalakulása során a készpénz nélküli elszámolások jelentősége és szerepe, mint a gazdasági kapcsolatok fontos, önálló tárgya, valamint a közgazdaságtudomány külön kutatási területe is erősödik [5].

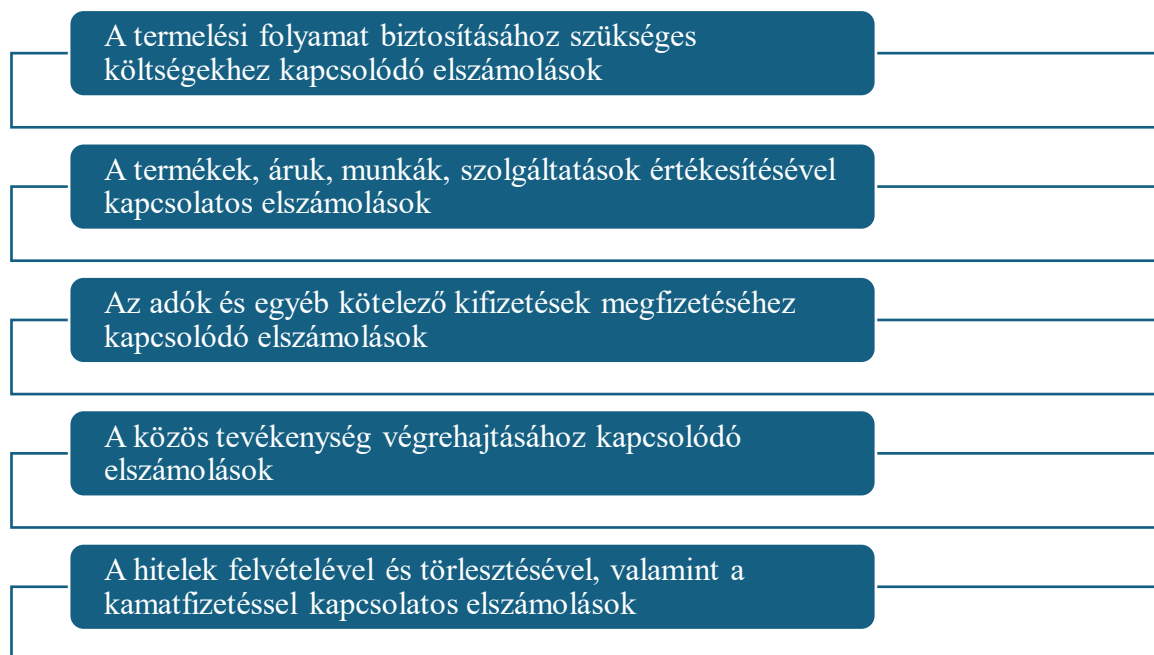
A legtöbb vállalkozás készpénz nélküli elszámolásokat végez, különböző típusú számlákkal rendelkezik, és különböző formákat használ a készpénz nélküli elszámolásokhoz. A piaci gazdaság körülményei között a készpénz nélküli elszámolások formái új jelentőséget kapnak: a vállalkozásnak magának kell kiválasztania a leghatékonyabb és legjobb elszámolási formákat. A készpénz nélküli elszámolások szorosan összefüggenek a vállalkozói tevékenységgel. A készpénz nélküli elszámolások szabályait az Ukrán Nemzeti Bank határozza meg. A készpénz nélküli elszámolások típusait az ukrán törvények és az azok alapján elfogadott normatív jogi aktusok határozzák meg. Az Ukrán Nemzeti Bank támogatja az ukrán gazdaság készpénz nélküli elszámolások felé történő elmozdulását és elősegíti a fizetési infrastruktúra fejlesztését [7].

Az Ukrajna bankokról és banki tevékenységről szóló törvény 51. cikke szerint a készpénz nélküli elszámolások papíralapú vagy elektronikus formátumú elszámolási dokumentumok alapján történnek. Az ukrán bankok fizetési eszközként használhatnak fizetési megbízásokat, fizetési követelés-megbízásokat, váltókat, csekkeket, bankkártyákat és más, a nemzetközi banki gyakorlatban alkalmazott debet- és kreditfizetési eszközöket [8].

A különféle elszámolások és kifizetések összessége alkotja a pénzforgalmat, amely magában foglalja az elosztási és cserefolyamatokat. Lényegében ez a pénz mozgása pénz formájában. A pénzforgalmat alkotó elszámolásokat az 1.1. ábra szemlélteti.

Tehát a vállalat pénzügyi elszámolásainak szervezése az alábbi elveken alapul:

- A pénzügyi eszközök kötelező tárolása bankszámlákon;
 - Szabadon választható bankintézet a folyószámlák megnyitásához;
 - Szabadon választható elszámolási és fizetési módok;
 - A számlatulajdonos megbízása alapján történő pénzkivonás;
 - A rendelkezésre álló összegek keretein belül történő fizetések végrehajtása;
- A vállalatok elszámolásai készpénzben és készpénz nélküli formában is történhetnek.

1.1.ábra. A vállalat pénzforgalma.

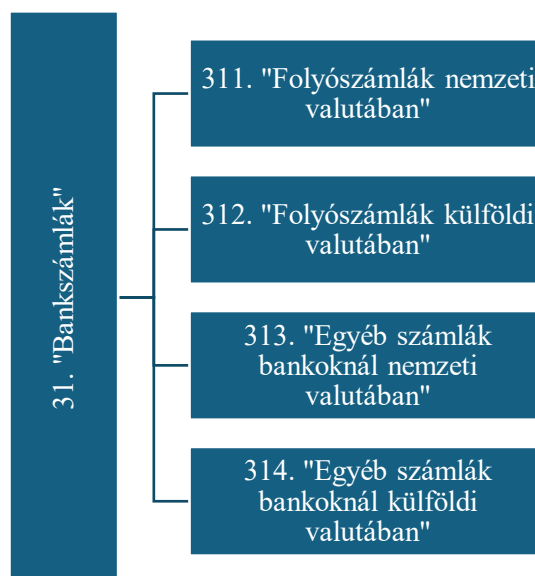
Forrás: saját szerkeztés

A készpénz nélküli elszámolások magukban foglalják egy meghatározott összegű pénz átutalását a fizető számlájáról a kedvezményezett számlájára, valamint a vállalatok és magánszemélyek utasítása alapján a bankok által történő pénz átutalását, amelyet ők készpénzben fizettek be a bankba, a kedvezményezettek számláira. A készpénz nélküli módban a következő típusú elszámolásokat hajtják végre:

- beszállítókkal és alvállalkozókkal;
- bérbeadókkal és bérlőkkel;
- vásárlókkal és megrendelőkkel;

- pénzügyi intézményekkel;
- állami intézményekkel és szervezetekkel;
- állami célfondokkal;
- költségvetéssel. A készpénz- és a készpénz nélküli elszámolási formák

között szoros összefüggés van. Az értékesítésből származó bevételeket készpénz nélküli módon kapva a vállalatnak meg kell kapnia a banki intézménytől a folyó kiadások fedezetére szolgáló készpénzt - bérkifizetések, üzleti igények, küldetési előlegek. A kereskedelmi és szolgáltató vállalatok általában készpénzben kapnak fizetést a termékeikért (munkák, szolgáltatások). A pénzmozgások könyvelésében a bankszámla kivonatok a 31-es "Banki számlák" aktív számlán és az alszámláin (1.2. ábra) jelennek meg.

1.2.ábra. A 31. "Bankszámla"számvetési számla alszámlái

Forrás: saját szerkeztés a [35] alapján

Érdemes megjegyezni, hogy a készpénz nélküli elszámolások sajátosságai a következőkben nyilvánulnak meg:

- A készpénz nélküli pénzügyi elszámolásokban három résztvevő vesz részt: a fizető, a kedvezményezett és a bank, amelyben ilyen elszámolásokat végeznek a fizető és a kedvezményezett számláin történő könyvelés formájában;

- A készpénz nélküli pénzügyi elszámolások résztvevői hitelviszonyban állnak a bankkal;
- A pénzmozgás (átutalás), amely egy résztvevőnek a másik javára történik, a résztvevők számláin történő könyvelés útján valósul meg, ennek eredményeként a bank hitelviszonyai megváltoznak a ilyen tranzakciók résztvevőivel.

1.2. A gazdasági entitások készpénz nélküli fizetésének modern eszközei.

A készpénz nélküli fizetési rendszer az általános nemzeti pénzügyi rendszer szerves része. A piaci kapcsolatok fejlődésével a készpénz nélküli fizetések szerepe és jelentősége, mint önállóan fontos gazdasági kapcsolat, valamint a gazdaságtudomány külön kutatási tárgya jelentősen megnövekszik [12].

Az elszámolások fő módja a pénzátutalás, amely a pénzösszeg áthelyezését jelenti annak érdekében, hogy azt a kedvezményezett számlájára írják jóvá, vagy készpénzben adják ki neki. A készpénz nélküli fizetési forgalom általában bankokon keresztül történik. Ennek túlnyomó részét fizetési eszközök szolgálják ki. A fizetések a fizetők és kedvezményezettek számláinak könyvelési tételein, valamint a kölcsönös követelések elszámolásán és a forgalomképes dokumentumok átadásán keresztül valósulnak meg [11].

A polgárok és szervezetek Ukrajnában a következő módokon végezhetnek készpénz nélküli elszámolásokat:

Elszámolási dokumentum Ez egy olyan dokumentum, amelyet a pénzeszközök átutalásának kezdeményezésére használnak a fizető számlájáról a kedvezményezett számlájára. Az elszámolási dokumentum lehet papíralapú vagy elektronikus formátumú. Az elszámolási dokumentumok közé tartozik a fizetési megbízás, fizetési követelés, fizetési követelés-megbízás és a memoriál rendelvénny [9].

Elektronikus fizetési eszköz Ez egy olyan fizetési eszköz, amely lehetővé teszi a birtokos számára, hogy hozzáférjen a saját pénzeszközeihez és

kezdeményezze azok átutalását. Az elektronikus fizetési eszközök közé tartoznak a bankkártyák és a mobil fizetési eszközök. Az elektronikus fizetési eszközök kibocsátását Ukrajnában kizárólag azok a bankok végzik, amelyek szerződést kötöttek egy fizetési rendszer szervezeteivel és engedélyt kaptak tőle ezen műveletek végrehajtására (kivéve azon bankokat, amelyek saját használatra bocsátanak ki elektronikus fizetési eszközöket) [1].

Mobil fizetési eszköz Ez egy olyan eszköz, amely hozzáférést biztosít a számlához, és amely mobiltelefon vagy más vezeték nélküli eszköz hardver-szoftver környezetében valósul meg. A bankkártyák és a mobil fizetési eszközök lehetővé teszik: áruk és szolgáltatások kifizetését; pénz átutalását más személyeknek; készpénz felvételét.

Elektronikus pénz Az elektronikus pénz egy előre kifizetett fizetési eszköz, amelyet a kibocsátó bank készpénz és/vagy készpénz nélküli pénzeszközök cseréjével bocsát ki, és amely áruk, munkák, szolgáltatások kifizetésére, valamint magánszemélyek közötti átutalásokra szolgál. Az elektronikus pénzzel történő elszámolások elsősorban az interneten keresztül zajlanak. Az elektronikus pénz elektronikus eszközön tárolódik és személyhez nem kötött fizetési eszköz [1].

Dokumentáris műveletek és eszközök Ezek közé tartoznak az akkreditív, garancia, csekkék és váltók [7].

2022 harmadik negyedében az ukrán bankok által kibocsátott bankkártyákkal végrehajtott tranzakciók (beleértve a készpénz nélküli és készpénzfelvételi műveleteket) száma Ukrajnában és külföldön összesen 2 152,4 millió volt, összértékük pedig 1 886,8 milliárd hrivnya. Különösen Ukrajnában a 2022 harmadik negyedében a bankkártyákkal végrehajtott közel 2 milliárd készpénz nélküli tranzakció összértéke mintegy 1 180 milliárd hrivnya volt. Ez 4%-kal több tranzakciószámot és 57%-kal nagyobb összeget jelent a 2021 harmadik negyedéhez képest [9].

Külföldön a bankkártyákkal történő áruk és szolgáltatások pos-terminálokön keresztüli fizetése, valamint az ATM-ekből történő készpénzfelvétel jelentősen megnövekedett a háború előtti időszakhoz képest. 2022 harmadik negyedében az

ukrán állampolgárok külföldön 94,8 millió tranzakciót hajtottak végre, összesen 121,9 milliárd hrivnya értékben (2021 harmadik negyedévében ez 23,2 millió tranzakció volt, mintegy 20 milliárd hrivnya értékben). Ez a növekedés annak köszönhető, hogy a háború miatt sok ukrán állampolgár volt kénytelen ideiglenesen külföldre menni (az ENSZ adatai szerint szeptember végén körülbelül 4,2 millió ukrán kapott ideiglenes védelmet külföldön) [10].

2022 harmadik negyedévében a bankkártyákkal végrehajtott készpénz nélküli műveletek aránya az összes bankkártyás tranzakció összértékében meghaladta a 68%-ot (2021 harmadik negyedévében ez az arány 61% volt). A tranzakciók száma alapján a készpénz nélküli műveletek aránya 93%-ra nőtt (2021 harmadik negyedévében ez az arány 90% volt) [12].

A készpénz nélküli fizetési forgalom közvetíti az alábbi gazdasági viszonyokat:

- termékek, szolgáltatások és munkák értékesítése;
- nemzeti jövedelem elosztása és újraelosztása;
- banki hitelek felvétele és visszafizetése;
- a lakosság pénzügyi jövedelmének kifizetése és felhasználása.

Ezeknek a viszonyoknak a résztvevői közé tartoznak társulások, vállalkozások, szervezetek, banki és pénzügyi intézmények, valamint a lakosság. Ezeknek a műveleteknek az alapfeltétele az, hogy a bankok számlákat nyissanak ügyfeleiknek nemzeti és külföldi valutákban.

A készpénz nélküli fizetési rendszer az elszámolások szervezésének elveinek, az ezekre vonatkozó követelményeknek, az elszámolási formáknak és módszereknek az összességét jelenti.

A készpénz nélküli fizetések előnyei a készpénzes fizetésekkel szemben:

- felgyorsítják a gazdasági szereplők pénzforgalmát;
- jelentősen csökkentik a forgalmi költségeket;
- növelik az állam lehetőségeit a pénzügyi szféra szabályozására.

A hatékony készpénz nélküli fizetési rendszer létrehozásához fontos a rendszer elveinek helyes meghatározása - az alapvető normatív rendelkezések,

amelyekhez igazodni kell, hogy a készpénz nélküli fizetések maximálisan elősegítsék a nemzetgazdasági forgalom felgyorsítását.

A készpénz nélküli fizetések alapelvei - ezek azok az alapvető irányelvek, amelyek meghatározzák a fizetési módok és formák konkrét gazdasági tartalmát. A készpénz nélküli fizetések szervezésének fő alapelvei a következők: [14]

1. A gazdálkodó szervezetek pénzeszközeit kötelezően a bankszámlákon, folyószámlákon és egyéb számlákon kell tartani (kivéve a pénztárban lévő átmeneti készpénz maradványokat).

2. Minden elszámolást és fizetést a vállalkozások főként a bankokon keresztül, készpénz nélküli módon, az elszámolási szabályok által meghatározott dokumentumok alapján végeznek. A felek szabadon választhatják meg a készpénz nélküli fizetési formákat, amelyeket a Nemzeti Bank határoz meg, és ezeket rögzítik szerződéseikben és megállapodásaikban.

3. A bankszámlákat a vállalkozások számára a bankintézmények csak az adóhatóság értesítése után nyithatják meg.

4. Az áruk és szolgáltatások kifizetése az áru leszállítása (kiadása) vagy a szolgáltatás nyújtása után, azzal egyidejűleg vagy előre történő fizetés formájában történik. A fizetési művelet időpontjának a szállítás időpontjához való maximális közelítése elengedhetetlen feltétele a készpénz nélküli fizetések gazdaságosságának biztosítása érdekében.

5. Az áruk és szolgáltatások kifizetése a fizető fél beleegyezésével történik, miután ellenőrizte a szállító szerződéses feltételeinek teljesítését, és csak akkor, ha a fizető számláján elegendő pénz van (vagy a nyújtott banki hitel keretein belül). Ha a szerződés feltételeit megsértették, a fizető jogosult megtagadni a fizetési dokumentumok kifizetését, és erről értesíti a szállítót az előírt határidőben és az előírt módon. Ez az elv tükrözi a fogyasztó (vásárló) alapvető szerepét a piaci kapcsolatok rendszerében.

6. A szállítók és vásárlók (fogyasztók) önállóan, a bankintézmények részvétele nélkül szabadon választhatják meg a készpénz nélküli fizetési formákat és fizetési módokat, valamint ellenőrzik a kötelezettségek teljesítését a határidő

betartása érdekében. Fizetési késedelem esetén a fizető fél köteles késedelmi kamatot fizetni a jogszabályban meghatározott (vagy a felek megállapodásaiban rögzített) százalékos mértékben a késedelmes fizetés összegéből a kedvezményezett részére minden késedelmes nap után.

7. A vállalkozások közötti elszámolások készpénzben is történhetnek. Ebben az esetben a szállító, aki megkapja a pénzt, a kapott készpénz összegét átvezeti a pénztárcönyvön és teljes egészében visszafizeti azt a bankszámlájára. A készpénz felhasználása, amely a bérek, jutalmak, díjak, segélyek, osztalékok kifizetésével kapcsolatos, csak a banki pénztárakból történő készpénzfelvétellel történhet.

A gazdaság normális működését nehéz elképzelni az üzleti tevékenységet folytató alanyok közötti elszámolási rendszer és a fizetések megbízhatóságának és időszerűségének biztosítása nélkül. A banki intézmények által végzett elszámolásokban és fizetésekben gyakorlatilag mindenféle gazdasági kapcsolat tükröződik a társadalomban. Ez mind a bankok közötti elszámolások nélkül elképzelhetetlen. A bankközi elszámolások biztosítására speciális fizetési rendszerek jönnek létre. A különböző országok bankközi elszámolási rendszerei különböző módon szerveződnek, és a világon nincs egységes fizetési modell, azonban léteznek közös elvek és jellemzők, amelyek meghatározzák a nemzeti fizetési rendszerek működését.

A készpénz nélküli tranzakciók digitalizációja (vagy digitális átalakítása) az a folyamat, amelynek során a hagyományos pénzügyi és elszámolási tranzakciók digitális formátumúvá válnak információs technológiák és elektronikus rendszerek segítségével. Ennek a folyamatnak a célja a készpénz nélküli fizetések automatizálása és megkönnyítése, ami hatékonyabbá, gyorsabbá és biztonságosabbá teszi a pénzügyi erőforrások forgalmát. A készpénz nélküli tranzakciók digitalizációjának fő irányai közé tartoznak [36]:

1. Elektronikus fizetési rendszerek: az elektronikus fizetési rendszerek és mobilalkalmazások használata készpénz nélküli tranzakciók végrehajtásához.

2. Érintés nélküli technológiák: az érintés nélküli technológiák, például az NFC bevezetése fizetések végrehajtásához közvetlen fizikai érintkezés nélkül a fizetési eszközzel.

3. Elektronikus pénztárcák: elektronikus pénztárcák használata digitális pénzek tárolására és kezelésére.

4. Internetbank: hozzáférés a banki szolgáltatásokhoz és tranzakciók végrehajtása az interneten keresztül.

5. Digitális kártyák: virtuális vagy digitális hitel- és bankkártyák használata fizetések végrehajtásához.

6. Blokklánc és kriptovaluták: blokklánc technológiák bevezetése a digitális tranzakciók biztonságának és anonimitásának biztosítása érdekében, valamint kriptovaluták használata digitális eszközök cseréjére.

7. Mesterséges intelligencia: mesterséges intelligencia alkalmazása pénzügyi tranzakciók elemzéséhez és optimalizálásához.

Ukrajna, a legjobb nemzetközi tapasztalatokat tanulmányozva és a legmodernebb számítástechnikai technológiákat bevezetve, egy meglehetősen operatív, hatékony és megbízható bankközi elszámolási rendszert hozott létre - az Elektronikus Fizetési Rendszert (EFS), amely megfelel a nemzetközi szabványoknak.

A rendszer fő feladatai a következők:

- a reformálódó és fejlődő gazdaság igényeinek kielégítése;
- az NBU által folytatott hitel-monetáris politika javítása az operatív és pontos információk megszerzésével a pénzmozgásokról és a levelezési számlák állapotáról;
- mindenféle készpénz nélküli elszámolás bankközi szakaszának végrehajtása;
- a bankközi elszámolások végrehajtásának és a pénzforgalomnak az idejének minimalizálása;
- a bankközi elszámolások magas biztonsági szintje;
- széles körű szolgáltatások nyújtása a felhasználók számára;

- a belső számviteli elszámolás és ellenőrzés magas szintje;
- a banki közvetítés költségeinek minimalizálása a fizetési eszközök optimalizálásával és a rendszerek ésszerűsítésével.

Mivel az EFS gyakorlatilag elkerülte a késedelmes fizetéseket a bankközi szinten, a kereskedelmi bankok és ügyfelek számára célszerűvé vált a "bank-ügyfél" rendszerek használata az ügyfelek és a bank közötti elszámolásokhoz elektronikus formában. [14]

A fizetési rendszerek globális fejlesztési trendjeit figyelembe véve, 2006 végén az NBU új generációs EFS-t vezetett be ipari üzemeltetésbe, amely modern szoftveres és technológiai megoldásokon, Windows-platfomon és korszerű ipari adatbázis-kezelő rendszeren alapul. Ezenkívül ez a rendszer lehetővé teszi a bankközi átutalások végrehajtását két üzemmódban: fájl-alapú és valós idejű üzemmódban. Fájl-alapú üzemmódban a bankközi elektronikus elszámolási dokumentumok cseréje a fájlokban létrehozott dokumentumok fogadásával és továbbításával történik. A technológiai ciklus időtartama 15-20 perc. Valós idejű üzemmódban a pénz azonnal jóváírásra kerül a címzett számláján, amint a fizetés megérkezik a küldőtől az EFS-be. Ez a fő jellemzője az RTGS osztályú fizetési rendszereknek a nemzetközi osztályozás szerint.

Meg kell jegyezni, hogy az EFS résztvevői sikeresen átálltak az új generációs EFS-re. Az EFS-en keresztül az összes bankközi átutalás több mint 98%-a nemzeti valutában történik Ukrajnán belül. Túlzás nélkül megállapítható, hogy az EFS bevezetése új minőségi szintre emelte az ukrán bankipart, és általában megfelel a banki tevékenység ezen területének nemzetközi szabványainak. A készpénz nélküli fizetések jelentős szerepet játszanak a pénzforgalom felgyorsításában és a forgalomban szükséges készpénzmennyiség csökkentésében. A készpénz nélküli fizetések révén a pénzügyi források koncentrálnak a bankokban, és az átmenetileg szabad pénzeszközök a hitelnyújtás egyik forrását jelentik. A készpénz nélküli formák széles körű alkalmazása lehetővé teszi a készpénzkibocsátás és a készpénzforgalomból való kivonás mértékének meghatározását. Így megállapítható, hogy a készpénz nélküli fizetési forma az alapvető fizetési forma az üzleti szférában,

amely a banki intézményeken keresztül történik a bankszámlákon történő összegek átutalásával vagy a kölcsönös kötelezettségek és pénzügyi követelések kiegyenlítésével. A készpénz nélküli fizetések fő feladata az árnyékgazdaság fejlődésének megakadályozása és az üzleti tevékenységet folytató alanyok gazdasági helyzetének javítása.

1.3. A vállalat bankszámláin lévő pénzeszközei számvitelének és elemzésének jogszabályi és szabályozási háttere.

A pénzeszközök és pénzáramlások könyvelésének megszervezésekor és elemzésekor Ukrajnában az alábbi jogszabályokat és normatív dokumentumokat kell figyelembe venni:

1. Ukrajna törvénye "A számvitelről és a pénzügyi beszámolásról Ukrajnában" 1999.07.16-i 996-XIV. sz. törvény, módosításokkal és kiegészítésekkel. Ez a törvény meghatározza a számvitel és a pénzügyi beszámolás jogi alapjait Ukrajnában. Szabályozza a számvitel megszervezését, vezetését és a pénzügyi beszámolók elkészítését [23].

2. Az utasítás a számlák nyitásának és zárásának rendjéről az ügyfelek számára a fizetési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók által: A Nemzeti Bank 2022.07.29-i 162. számú rendelete. Ez az utasítás szabályozza a fizetési szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók (továbbiakban: fizetési szolgáltató) ügyfelek részére nyitott számlák nyitásának és zárásának rendjét, valamint az egyes ügyfelek számláinak különféle fizetési tranzakciók végrehajtásával kapcsolatos sajátosságait, amelyeket Ukrajna törvényei szerint nyitnak meg [37].

3. Ukrajna "A bankokról és banki tevékenységről" szóló törvénye, 2000.07.12-i 2121-III. szám. Ez a törvény meghatározza a bankrendszer szerkezetét, a bankok létrehozásának, működésének, átalakításának és megszüntetésének gazdasági, szervezeti és jogi alapelveit [38].

4. Ukrajna "Az Ukrajnai Nemzeti Bankról" szóló törvénye, 1999.05.20-i 679-XIV számú törvény [39].

5. 2020.05.19-i 65. számú rendelet "A bankok pénzügyi monitoringjának végrehajtásáról szóló rendelet jóváhagyása" [40].

6. 2019.12.06-i 361-IX számú Ukrajna "Az illegális eredetű jövedelmek tisztára mosásának és a terrorizmus finanszírozásának és a tömegpusztító fegyverek terjesztésének finanszírozásának megelőzéséről és ellenérdekűségéről szóló törvény". Ez a törvény a polgári jogok és jogos érdekek, a társadalom és az állam jogainak védelmére, valamint a nemzetbiztonság biztosítására irányul, azáltal hogy meghatározza a jogi mechanizmust az illegális eredetű jövedelmek tisztára mosásának és a terrorizmus finanszírozásának és a tömegpusztító fegyverek terjesztésének finanszírozásának megelőzésére és ellenérdekűségére [41].

A készpénz nélküli fizetések szabályozását Ukrajna Alkotmánya, Ukrajna Gazdasági és Polgári Törvénykönyve is szabályozza [42.].

A készpénzmentes fizetések jogi szabályozása és biztosítása a gazdasági tevékenységben olyan követelményekre épül, amelyek kötelezőek:

1. A készpénzmentes fizetéseket a polgári jogi kötelezettség felei végzik a bankokon keresztül, az általuk nyitott számlák, folyószámlák és egyéb számlák felhasználásával, amelyek feltételei lehetővé teszik a kliens rendelkezése alapján történő fizetéseket; ez a megállapítás részben helytálló jelenleg, a kriptovaluták és az elektronikus pénzek elterjedése miatt;

2. A fizetési eljárás résztvevői választhatnak és rögzíthetnek a jogszabályok által előírt, a banki szabályzatok és a banki gyakorlatban alkalmazott üzleti szokásoknak megfelelő fizetési formát a szerződésben. A bankoknak nem áll módjukban megtagadni a kliensek ilyen tranzakciók végrehajtását, kivéve, ha más nem állapított meg a banki számlaszerződésben vagy a törvényben, amikor a bank jogosult megtagadni a pénzügyi tranzakció végrehajtását;

3. A polgári jogi kapcsolatokban a számláról való pénzkivonásokat a számlatulajdonos utasítása alapján hajtják végre, kivéve azokat az eseteket, amelyeket a hatályos jogszabályok vagy a bank és az ügyfél közötti szerződés előír. A számlatulajdonos akaratát közvetlenül az utasításban megadott összeg

felhasználásával, készpénz átutalásával vagy írásban kifejezett hozzájárulással a megfelelő irányítás értelmében lehet kifejezni;

4. A banknak nincs joga meghatározni és ellenőrizni a számlán tárolt pénz felhasználását, és olyan korlátozásokat bevezetni, amelyek nem állnak törvény által előírtak vagy a szerződésben, kivéve, ha a bank jogosult megtagadni az ügyfél pénzének felhasználását saját belátása szerint;

5. A polgári jogi kötelezettség esetében a tranzakció résztvevői között a bank nem válik a kötelezettség részesévé. A bank csak a bankszámla szerződés félként felel az ügyfél előtt;

6. A számlán tárolt pénz felhasználására vonatkozó ügyféljogok korlátozása nem megengedett, kivéve, ha a számlán lévő pénzösszegre letétidőt ró ki, vagy az ilyen ügyfélszámla esetében a műveletek felfüggesztése, amelyeket törvény határoz meg, nevezetesen, ha az ügylet pénzügyi felügyeleti jellemzők alá esik;

7. A számláról történő fizetések az ügyfél számláján lévő összeg vagy az ügyfélnek nyújtott banki hitel alapján keletkeznek;

8. A készpénzmentes fizetéseket a megfelelő dokumentumok alapján hajtják végre.

A bank az üzleti szereplőknek, akiknek nincs számlájuk ebben a bankban, a következő sorrendben nyitja meg az áramló számlát.

Azon személy, aki a kliens nevében nyitja meg az áramló számlát, köteles:

1. bemutatni azonosító igazolványát vagy egyéb dokumentumát, amely az Ukrajna területén jogosultságot biztosít a jogügyletek megkötésére, és bemutatni a jogosultságát igazoló dokumentumot. Egy belföldi személy továbbá bemutat egy adóazonosítószámot igazoló dokumentumot;

2. megfelelő dokumentumokat benyújtani;

3. kitölteni az áramló számla megnyitására vonatkozó kérelmet. A bank és a kliens között írásos bankszámlaszerződést kötnek. A bank áramló számlát nyit üzleti szereplőknek, nem rezidens jogi személyeknek, nemzetközi szervezeteknek és azok elszakadt részlegeinek, akik már rendelkeznek számlával ebben a bankban,

és ezt a kliens azonosította és ellenőrizte a bank, az áramló számla megnyitására vonatkozó kérelem benyújtása, a lista és a bankszámlaszerződés megkötése feltételei mellett. Egy további kérelem benyújtásra kerül egy belföldi jogi személytől, ha az áramló számla megnyitására kérelmet nyújt be az elszakadt részlegének. A fizetési szolgáltató bezárja a felhasználók folyó-/fizetési számláit:

4. az áramló számla bezárására vonatkozó kérelem alapján;
5. a megfelelő szerv döntése alapján, amelyre az Ukrajna jogszabályai alapján vonatkozó funkciókat ruháztak át a rezidens jogi személy megszüntetésére;
6. a számlatulajdonos halála esetén;
7. az Ukrajna jogszabályaival vagy a fizetési szolgáltató és a felhasználó közötti szerződéssel előírt alapokon. Jelenleg Ukrajnában a kifizetések teljesítése során a kliensek távoli szolgáltatási rendszert alkalmazhatnak: „kliens-bank”, „kliens-internetes bank”, „telefonos bank”. A „kliens-bank” és a „kliens-internetes bank” rendszer szoftvere megfelel a banki fizetési technológia követelményeinek, és rendelkezik az Ukrán Nemzeti Bank engedélyével (tanúsítvánnyal). A „kliens-bank” lehetővé teszi a bankszámlák kezelését és az irodán kívül való pénzmozgásokról szóló minden információ elérését. A „kliens-bank” rendszer a következő lehetőségeket kínálja: a bank munkanapja során fizetéseket küldhet; azonnali információkat kap az átutalásokról és a számláról történő pénzlehívásokról; kap egy előző banki napra vonatkozó számlakivonatot (záró); kapja a Nemzeti Bank által meghatározott devizaárfolyamokat. A „kliens-internetes bank” - egy elektronikus fizetési dokumentumrendszer a bank és ügyfelei közötti kommunikációhoz, megfelelő kommunikációs csatornák használatával, amely lehetővé teszi a kapcsolatot a bankkal közvetlenül egy személyi számítógépről, internetes hálózat jelenlétében vagy hiányában. A rendszer előnyei: egyszerű hozzáférés a folyószámlához; az információ gyorsasága és megbízhatósága; egyszerre egész napos hozzáférés minden saját számlához, különböző bankfiókokban

KÖVETKEZETÉSEK ÉS JAVASLATOK

A készpénz nélküli elszámolások és az elektronikus fizetési rendszerek bevezetése jelentős előnyökkel jár a modern gazdaság számára. A készpénz nélküli tranzakciók csökkentik a készpénz kezelésével kapcsolatos költségeket, mint például a pénzjegyek nyomtatása, szállítása és tárolása. Az elektronikus fizetési rendszerek gyorsabb és hatékonyabb pénzmozgásokat tesznek lehetővé, ami javítja a gazdasági szereplők likviditását. Emellett az elektronikus tranzakciók növelik a pénzügyi műveletek átláthatóságát, megkönnyítve az adócsalások és pénzügyi visszaélések felderítését. Az állam hatékonyabban tudja ellenőrizni a pénzügyi tranzakciókat, javítva ezzel a gazdaság szabályozhatóságát és az adóbevétel maximalizálását. A készpénz nélküli rendszerekben a pénzeszközök bankokban koncentrálódnak, elősegítve a hitelnyújtást és a pénzgazdálkodás hatékonyságát. Az elektronikus pénz gyors és kényelmes pénzügyi tranzakciókat biztosít, lehetővé téve a folyamatos számlakövetést és az értékek átváltását. A készpénzhasználat csökkenése és az elektronikus fizetési rendszerek elterjedése világszerte hozzájárul a gazdasági növekedéshez és a fizetési rendszerek modernizálásához.

Összességében a készpénz nélküli elszámolások és az elektronikus fizetési rendszerek integrálása a modern gazdaságba számos előnyt kínál, mint a költségmegtakarítás, a tranzakciók sebességének növelése, a pénzügyi műveletek biztonságának és átláthatóságának fokozása. Az ukrán szabályozási keretek megfelelően támogatják ezen rendszerek működését, elősegítve a gazdaság és a pénzügyi rendszer fejlődését.

A Partner 2 KFT egy építőipari vállalat, amely 2021. október 6-án esett át egy átregisztráción, és székhelye Nagy Bégányban, Ukrajnában található. A vállalat tevékenységei széleskörűek, számos építési szektorra kiterjednek, és néhány kiterő tevékenységet is magukban foglalnak. Ez a diverzifikált üzleti profil stratégiai előnyöket biztosít, mivel csökkenti az egyes piacok iránti kiszolgáltatottságot és növeli az üzleti stabilitást.

Az építőiparban való stabil jelenlét további előnyökkel járhat, mivel ez a szektor általában jelentős és stabil kereslettel rendelkezik, különösen a modernizációs és infrastrukturális fejlesztések időszakában. A vállalat stratégiája arra utal, hogy rugalmasan képes reagálni a piaci környezet változásaira, és kiaknázza az üzleti lehetőségeket a diverzifikált portfólió fenntartása és fejlesztése révén.

A Partner 2 KFT irányítását a közgyűlés végzi, ahol a vállalat tulajdonosai is aktívan részt vesznek. A közgyűlés kulcsfontosságú szerepet játszik a stratégiai döntések és irányelvek meghatározásában, és lehetőséget biztosít a tulajdonosoknak, hogy véleményt cseréljenek és tájékoztatást kapjanak a vállalat aktuális helyzetéről és kilátásairól. Ez a formális döntéshozatali mechanizmus biztosítja, hogy a vállalat irányító testületei hatékonyan kezeljék az üzleti tevékenységekkel és stratégiákkal kapcsolatos kérdéseket.

A Partner 2 KFT egyénileg adóköteles jogi entitás, amelyre 5%-os adókulcs vonatkozik. Az adókötelezettség negyedévente keletkezik, és a vállalatnak 5%-os adót kell fizetnie a realizált jövedelem után. Ez az adófizetési rendszer az adott jogi státuszú vállalkozásokra vonatkozó szabályozás része, és befolyásolja a vállalat pénzügyi teljesítményét és likviditását. A negyedéves adófizetési kötelezettség célja az adóhatóságok számára a folyamatos bevételszerzés biztosítása és az adóbevételek időbeni beszedése.

A bankok rendszeresen, legalább havonta egyszer, postai úton vagy meghatalmazott személy útján küldik meg a vállalkozásoknak a folyószámlakivonatokat. A kivonatok mellé csatolják azokat a dokumentumokat is, amelyek alapján a számlán műveletek történtek. A főkönyvelő feladata, hogy a kivonat megérkezése után ellenőrizze a benne szereplő bejegyzések megfelelőségét a vállalkozás könyvelési dokumentumaival és nyilvántartásaival. Hiba felfedezése esetén azonnal értesíteni kell az illetékes bankot.

A folyószámla a vállalkozás számára aktív, míg a bank számára passzív számla. A bank a pénz beérkezését jóváírásként, a pénz levonását terhelésként tünteti fel a kivonatban. A vállalkozás könyvelése ezeket az ellenkező módon rögzíti. A

banki kivonat helyettesíti az analitikus nyilvántartás regiszterét, és tartalmazza a dokumentum dátumát, számát, a műveletek rövid leírását, valamint a terhelés és jóváírás összegét. A kivonatnak tartalmaznia kell a pénzösszeg egyenlegét a jelentési időszak elején és végén. A kivonat margóján minden gazdasági művelethez hozzárendelik a megfelelő könyvelési számlákat. A folyószámla egyenlegének egyeznie kell mind a bank, mind a vállalkozás nyilvántartásában.

A bankszámlán található pénzeszközök az aktív 311-es főkönyvi számlán kerülnek nyilvántartásra, amelynek neve "Folyószámlák nemzeti valutában". A 311-es számla terhelési oldalán a pénzeszközök beérkezését, a jóváírási oldalán pedig azok felhasználását rögzítik.

Az 1. számú főkönyvben és a 1.2. számú kimutatásban rögzítik időrendi sorrendben, naponta vagy más időszakonként a bank folyószámlakivonataiból és hozzá csatolt dokumentumok alapján. A korrespondáló számlák összegeit összesítve jelenítik meg a kivonatban, majd rögzítik a főkönyvben. A hónap elején az előző hónap főkönyvéből átviszik a pénzmaradványt a folyószámlára. A hónap végén összeadják a 311-es számla debit- és hitelforgalmát, és kimutatják a hónap végi pénzmaradványt, amely egyezik a bank kivonatában szereplő utolsó nap pénzmaradványával. Havi rendszerességgel az 1. számú főkönyv 311-es számlájának hitelforgalmát összevetik más nyilvántartások adataival, és összesen átviszik a főkönyvbe.

A Partner 2 KFT egy építőipari vállalat. A cég széles körű építési tevékenységet végez, és néhány kiterő tevékenységet is magában foglal. Ezen diverzifikált üzleti profil stratégiai előnyökkel jár, mivel csökkenti a piacok iránti kiszolgáltatottságot és növeli az üzleti stabilitást. Az építőiparban való jelenlétük további előnyökkel jár, mivel ez a szektor stabil keresletet biztosít, különösen modernizációs és infrastrukturális fejlesztések idején. A vállalat stratégiája rugalmasságot mutat a piaci környezet változásaira való reagálásban, és kiaknázza az üzleti lehetőségeket diverzifikált portfóliójának fenntartása és fejlesztése révén.

A vállalat irányítását a közgyűlés végzi, ahol a tulajdonosok aktívan részt vesznek a stratégiai döntések meghozatalában és az irányelvek meghatározásában.

Ez a döntéshozatali mechanizmus biztosítja, hogy a vállalat irányító testületei hatékonyan kezeljék az üzleti tevékenységekkel és stratégiákkal kapcsolatos kérdéseket. A Partner 2 KFT jogi entitásként 5%-os adókulcs egyéniadó alá esik, negyedéves adófizetési kötelezettséggel a realizált jövedelem után (egyszerűsített adórendszer, nem fizeti az ÁFÁt) . Ez az adófizetési rendszer befolyásolja a vállalat pénzügyi teljesítményét és likviditását.

A gazdasági kapcsolatok aktív fejlődése elősegítette az új banki technológiák gyors növekedését a készpénz nélküli tranzakciók területén. A készpénz nélküli tranzakciók fogalmát és szabályait az ukrán nemzeti valuta készpénz nélküli tranzakcióiról szóló utasítás tartalmazza, amely szerint a tranzakciók a pénzeszközök átutalását jelentik a fizetők számláiról a kedvezményezettek számláira, és az elszámolások papír alapú vagy elektronikus formátumú dokumentumok alapján történnek.

A bankok különböző automatizált rendszereket használnak az átutalások gyors és hatékony végrehajtásához. Az online bankolás és mobilbanki alkalmazások növelték az ügyfelek kényelmét, lehetővé téve a pénzügyeik intézését bárhol és bármikor. Az új technológiák javították a banki szolgáltatások biztonságát, többfaktoros hitelesítést és fejlett titkosítási technikákat alkalmazva.

A számítógépes technológiák bevezetése változásokat hozott a termelési folyamatok, a munka és a vezetés megszervezésében. A könyvelési tevékenység kreatívabbá vált, és inkább az elszámolás szervezésére és hatékonyságának növelésére irányul. A könyvelési szoftverek, mint például a „BAS számvitel”, növelik a hatékonyságot és csökkentik a hibák valószínűségét, de speciális ismereteket és figyelmes adatbevitelt igényelnek.

Összességében a készpénz nélküli tranzakciók terjedése és az új technológiák bevezetése jelentős hatással vannak a gazdasági kapcsolatokra és a pénzügyi rendszerek működésére. A jövőben várhatóan folytatódik a készpénz nélküli fizetési formák elterjedése, miközben a bankok és pénzügyi intézmények tovább fejlesztik rendszereiket a változó igények és technológiai fejlődés követésére.

A Partner 2 Kft. célja, mint bármely kereskedelmi vállalkozásé, a tulajdonosok által meghatározott célok elérése, legfőképpen a nyereségtermelés. Azonban a cég saját tőkéje 86,36%-kal csökkent 2019 és 2023 között, 192,1 ezer hrvnyáról 26,2 ezer hrvnyára. Ez azt mutatja, hogy a vállalat pénzügyi potenciálja gyengül, és nem képes elérni a kitűzött célokat.

A 2019-ben elért 4 720,9 ezer hrvnyás bevétel 2023-ra 18,6%-kal, 3 843 ezer hrvnyára csökkent, ami azt jelzi, hogy a vállalat nehéz gazdasági körülmények között nem tud megfelelően működni és nem képes kihasználni versenyelőnyeit. Ez a bevételcsökkenés kevesebb pénzügyi forrást hagy a vállalat számára, hogy fedezze költségeit, jutalmazza alkalmazottait, és teljesítse pénzügyi kötelezettségeit.

A vállalat nettó nyeresége 2019-ben 139,4 ezer UAH volt, de az elemzési időszak végére ez 25,97%-kal csökkent. Ez azt mutatja, hogy a cég nem képes növelni a tulajdonosok által bevont tőke mennyiségét és hosszú távon stabilan működni a piacon. A nettó bevétel csökkenése és a készletek növekedése is arra utal, hogy a cég nem hatékonyan kezeli pénzügyi forrásait.

A vevőkövetelések éves átlagos fordulatszáma 6,4 volt, és a követelések behajtási ideje 56,24 nap. Ez azt mutatja, hogy az ügyfelek jelentős ideig használják a vállalat pénzeszközeit, míg a beszállítói tartozások behajtási ideje 101,91 nap. Az eszközarányos nyereségmutató szerint minden egyes hrvnya 9,78 kopeka nettó nyereséget hozott 2023-ban, ami meghaladja az ország inflációs rátáját.

Az eszközök jövedelmezőségének csökkenése részben a nettó nyereség csökkenésének, részben az eszközök bevont mennyiségének csökkenésének tudható be. A saját tőke jövedelmezősége 132,65 kopeka volt 2023-ban, ami arra utal, hogy a vállalat hozzájárult a tulajdonosok jólétének növeléséhez.

A vállalat nem képes önállóan finanszírozni a szükséges eszközök jelentős részét, és csak 2%-ot tud biztosítani saját forrásaiból. Ez bizalmatlanságot kelthet a pénzügyi piac szereplői és a szállítók részéről. Az alacsony saját forgótőke arány a készletekben arra utal, hogy jelentős zavarok lehetnek a készletek kezelésében, ami a vállalat operatív tevékenységének ideiglenes leállításához vezethet.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Впровадження безготівкових розрахунків та електронних платіжних систем приносить значні переваги для сучасної економіки. Безготівкові транзакції зменшують витрати, пов'язані з обробкою готівки, такі як друк, транспортування та зберігання банкнот. Електронні платіжні системи забезпечують швидший та ефективніший рух коштів, що покращує ліквідність економічних суб'єктів. Крім того, електронні транзакції підвищують прозорість фінансових операцій, полегшуючи виявлення податкових шахрайств та фінансових зловживань. Держава може ефективніше контролювати фінансові транзакції, що покращує регульованість економіки та максимізує податкові надходження. У безготівкових системах грошові кошти концентруються в банках, сприяючи наданню кредитів та підвищенню ефективності управління грошовими ресурсами. Електронні гроші забезпечують швидкі та зручні фінансові транзакції, дозволяючи безперервний контроль рахунків та конвертацію вартостей. Зменшення використання готівки та поширення електронних платіжних систем у всьому світі сприяють економічному зростанню та модернізації платіжних систем.

Загалом, інтеграція безготівкових розрахунків та електронних платіжних систем у сучасну економіку пропонує численні переваги, такі як економія коштів, підвищення швидкості транзакцій, підвищення безпеки та прозорості фінансових операцій. Українські нормативні рамки належним чином підтримують функціонування цих систем, сприяючи розвитку економіки та фінансової системи.

ТОВ «Партнер 2» — це будівельна компанія, яка пройшла реконструкцію 6 жовтня 2021 року і розташована у Великій Бійгані, Україна. Діяльність компанії є широкомасштабною, охоплюючи численні будівельні сектори, а також включає деякі суміжні види діяльності. Такий диверсифікований бізнес-профіль забезпечує стратегічні переваги, знижуючи вразливість до окремих ринків та підвищуючи стабільність бізнесу.

Стабільна присутність у будівельному секторі може приносити додаткові переваги, оскільки цей сектор зазвичай має значний і стабільний попит, особливо під час модернізації та інфраструктурних розробок. Стратегія компанії свідчить про її здатність гнучко реагувати на зміни ринкового середовища та використовувати бізнес-можливості через підтримку та розвиток диверсифікованого портфеля.

Управління ТОВ «Партнер 2» здійснюється загальними зборами, в яких активно беруть участь власники компанії. Загальні збори відіграють ключову роль у визначенні стратегічних рішень та напрямків, а також надають можливість власникам обмінюватися думками та отримувати інформацію про поточний стан і перспективи компанії. Цей формальний механізм прийняття рішень забезпечує ефективне вирішення питань, пов'язаних з бізнес-діяльністю та стратегією компанії.

ТОВ «Партнер 2» є окремою юридичною особою, яка підлягає оподаткуванню за ставкою 5% (спрощена система оподаткування, неплатник ПДВ). Податкові зобов'язання виникають щокварталу, і компанія повинна сплачувати 5% податку на отриманий дохід. Ця система оподаткування поширюється на підприємства з відповідним юридичним статусом і впливає на фінансові результати та ліквідність компанії. Щоквартальна податкова відповідальність забезпечує постійне надходження доходів до податкових органів та своєчасне стягнення податкових надходжень.

Банки регулярно, не рідше одного разу на місяць, надсилають підприємствам виписки по поточних рахунках поштою або через уповноважену особу. До виписок додаються документи, на підставі яких здійснено операції на рахунку. Головний бухгалтер зобов'язаний після отримання виписки перевірити відповідність записів у ній бухгалтерським документам та обліковим даним підприємства. У разі виявлення помилки необхідно негайно повідомити відповідний банк. Поточний рахунок для підприємства є активним, а для банку – пасивним рахунком. Банк відображає

надходження грошей як кредит, а зняття грошей – як дебет у виписці. Бухгалтерія підприємства фіксує ці операції в протилежному порядку.

Банківська виписка замінює реєстр аналітичного обліку та містить дату документа, його номер, короткий опис операцій, а також суму дебету та кредиту. Виписка повинна містити залишок коштів на початок і кінець звітного періоду. На полях виписки до кожної господарської операції додаються відповідні бухгалтерські рахунки. Залишок на поточному рахунку повинен збігатися як в обліку банку, так і в обліку підприємства.

Грошові кошти на банківському рахунку відображаються на активному рахунку 311, який називається "Поточні рахунки в національній валюті". На дебетовій стороні рахунку 311 фіксуються надходження грошових коштів, а на кредитній – їх використання.

Фіксація господарських операцій: у Головній книзі №1 та Відомості №1.2 фіксуються в хронологічному порядку, щоденно або в інші періоди, банківські виписки по поточних рахунках та додані до них документи. Суми кореспондуючих рахунків відображаються у виписці в підсумку, а потім записуються в головну книгу. На початку місяця залишок коштів з попереднього місяця переноситься до поточного рахунку. Наприкінці місяця підсумовуються обороти по дебету і кредиту рахунку 311 і вказується залишок коштів на кінець місяця, який збігається з залишком коштів у банківській виписці на останній день. Щомісяця обороти по кредиту рахунку 311 головної книги №1 звіряються з даними інших реєстрів і переносяться до головної книги.

Товариство з обмеженою відповідальністю "Партнер 2" є будівельною компанією. Компанія здійснює широкий спектр будівельних робіт та включає деякі допоміжні види діяльності. Такий диверсифікований бізнес-профіль забезпечує стратегічні переваги, оскільки знижує вразливість до ринкових змін і підвищує стабільність бізнесу. Присутність у будівельній галузі приносить додаткові переваги, оскільки цей сектор забезпечує стабільний попит, особливо під час модернізацій та інфраструктурних розробок.

Стратегія компанії проявляє гнучкість у реагуванні на зміни ринкового середовища та використовує бізнес-можливості шляхом підтримки та розвитку диверсифікованого портфеля.

Управління компанією здійснюється загальними зборами, на яких власники активно беруть участь у прийнятті стратегічних рішень та визначенні напрямів діяльності. Такий механізм прийняття рішень забезпечує ефективне управління питаннями, пов'язаними з бізнес-операціями та стратегіями. ТОВ "Партнер 2" як юридична особа підпадає під 5% ЄП з обов'язком сплачувати податки щоквартально з отриманого доходу. Ця податкова система впливає на фінансові результати та ліквідність компанії.

Активний розвиток економічних зв'язків сприяв швидкому зростанню нових банківських технологій у сфері безготівкових розрахунків. Поняття та правила безготівкових розрахунків визначаються інструкцією про безготівкові розрахунки в національній валюті України, згідно з якою розрахунки означають переказ коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів, і розрахунки проводяться на підставі паперових або електронних документів.

Впровадження комп'ютерних технологій внесло зміни у виробничі процеси, організацію праці та управління. Бухгалтерська діяльність стала більш творчою і орієнтованою на організацію обліку та підвищення його ефективності. Бухгалтерські програмні засоби, такі як «BAS бухгалтерія», підвищують ефективність і зменшують ймовірність помилок, але вимагають спеціальних знань і уважного введення даних.

Загалом, поширення безготівкових операцій та впровадження нових технологій мають значний вплив на економічні зв'язки та функціонування фінансових систем. У майбутньому очікується подальше поширення безготівкових форм оплати, тоді як банки та фінансові установи продовжуватимуть розвивати свої системи для задоволення змінних потреб і технологічного прогресу.

Метою ТОВ "Партнер 2", як і будь-якого комерційного підприємства, є досягнення цілей, визначених власниками, головним чином отримання

прибутку. Проте власний капітал компанії зменшився на 86,36% у період з 2019 по 2023 рік, з 192,1 тис. грн до 26,2 тис. грн. Це свідчить про те, що фінансовий потенціал компанії слабшає, і вона не здатна досягти поставлених цілей.

Дохід, досягнутий у 2019 році, становив 4 720,9 тис. грн, але до 2023 року він зменшився на 18,6%, до 3 843 тис. грн, що свідчить про те, що компанія не здатна ефективно працювати в складних економічних умовах та не здатна використовувати свої конкурентні переваги. Це зниження доходу залишає менше фінансових ресурсів для компанії для покриття витрат, винагороди співробітників та виконання фінансових зобов'язань.

Чистий прибуток компанії у 2019 році становив 139,4 тис. грн, але до кінця аналізованого періоду він зменшився на 25,97%. Це свідчить про те, що компанія не здатна збільшити кількість залученого капіталу власників і стабільно працювати на ринку в довгостроковій перспективі. Зниження чистого доходу та збільшення запасів також свідчать про те, що компанія неефективно управляє своїми фінансовими ресурсами.

Середній річний оборот дебіторської заборгованості становив 6,4 рази, а термін її погашення - 56,24 дні. Це означає, що клієнти значний час використовують кошти компанії, тоді як термін погашення кредиторської заборгованості становить 101,91 дня. За показником рентабельності активів кожна гривня принесла 9,78 копійок чистого прибутку у 2023 році, що перевищує рівень інфляції в країні.

Зниження рентабельності активів частково зумовлене зменшенням чистого прибутку, частково зменшенням залучених активів. Рентабельність власного капіталу становила 132,65 копійок у 2023 році, що свідчить про внесок компанії у збільшення добробуту власників.

Компанія не здатна самотійно фінансувати значну частину необхідних активів і може забезпечити лише 2% своїх потреб за рахунок власних коштів. Це може викликати недовіру серед учасників фінансового ринку та постачальників. Низька частка власного оборотного капіталу в запасах

свідчить про значні проблеми в управлінні запасами, що може призвести до тимчасового припинення операційної діяльності компанії.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Жук В. М. Інституціональне забезпечення розвитку бухгалтерського обліку в Україні. Фінанси України. 2010. №11. С. 101-110.
2. Соціальне забезпечення: роз'яснення та коментарі. Все про бухгалтерський облік. 2011. №43. С. 4-47.
3. Спяк Г. Базові засади побудови бухгалтерського обліку банків України в сучасних умовах. 2010. №10. С. 30-34
4. Косенко Т. Г. Удосконалення безготівкових розрахунків у господарській діяльності підприємства. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . 2016. № 12(2). С. 77-79. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2016_12%282%29_20 (letöltés dátuma: 2024.02.02.)
5. Цихурський В.Л. Економічний зміст безготівкових розрахунків. Житомирський державний технологічний університет. 2017. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/06/66.pdf> (letöltés dátuma: 2024.02.02.)
6. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (letöltés dátuma: 2024.02.02.)
7. Пархоменко В.М., Петрук О. М. Законодавче та нормативно-методичне забезпечення регулювання бухгалтерського обліку. Вісник ЖІТІ. Економічні науки. Житомир: ЖІТІ, 2010. № 18. С. 107-117.
8. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Національного банку України від 29.12.2017 № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>(letöltés dátuma: 2024.03.02.)
9. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (letöltés dátuma: 2024.04.10.)

10. Карпушенко М. Ю. Організація обліку : навч. посібник (для студентів економічних спеціальностей, які навчаються за спеціальністю «Облік і аудит»). Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків : ХНАМГ, 2011. 241с. URL:
https://pidru4niki.com/1293120964585/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/organizatsiya_analitichnogo_sintetichnogo_obliku_bezgotivkovih_koshtiv (letöltés dátuma: 2024.04.02.)
11. Бехтер Л.А. Сутність та роль безготівкових розрахунків в господарській діяльності підприємства. Економічний простір. 2011. № 54. С. 151-155.
12. Бублик Є.О. Обмеження готівкових розрахунків в Україні. Економіка і прогнозування. 2013. № 2. С. 34-42.
13. Козубенко А.А. Проблеми та перспективи розвитку організації безготівкових розрахунків у банках України. Управління розвитком. 2012. № 18 (139). С. 74-75.
14. Костюнік О.В., Побережна В.В. Основні проблеми організації безготівкових грошових коштів в Україні. Агросвіт. 2016. № 9. С. 51-55.
15. Річний Звіт НБУ за 2022 рік. Офіційний сайт НБУ. URL:
https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2022.pdf?v=7 (letöltés dátuma: 2024.04.12.)
16. Хайлова Т.В., Кувшинчікова А.С. Деякі питання безготівкових розрахунків і шляхи їх вирішення. Економіка та право. 2014. № 1. С. 103-107.
17. Автоматизація обліку безготівкових розрахунків 2016 р. URL:
<https://studopedia.org/14-103288.html> (letöltés dátuma: 2024.03.12.)
18. Батракова Т.І., Полова А.В. сучасний стан готівкового обігу та проблеми безготівкових розрахунків. Молодий вчений. 2016. № 2. С. 5-8. URL:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_2_4 (letöltés dátuma: 2024.04.10.)
19. Вовчак О.Д. Платіжні системи: [Навч. посібник] /О. Д. Вовчак, Г.Є. Шпаргало, Т.Я. Андрейків. Київ: Знання, 2008. 341 с.

20. Плісак Т.О., Нетребчук Л.О. Ринок платіжних карток: сутність, властивості та показники розвитку. Економіка і суспільство. 2016. № 4. С. 312–318. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/4_ukr/51.pdf (letöltés dátuma: 2024.02.13.)
21. Тивончук О., Хуснуллін І. Діджиталізація безготівкових розрахунків в умовах війни в Україні. Економіка та суспільство, 2024, (59). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-155> (letöltés dátuma: 2024.02.02.)
22. Матюха М. М., Беляк А. П. Організація обліку грошових коштів при використанні інформаційних технологій. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2020. № 15 (95), Т. 2. С. 20-24.
23. Міщенко С. Вдосконалення системи безготівкових роздрібних платежів. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Київ: Київський ун-т, 2014. Вип. 5(158): Економіка. С. 22–28.
24. Малолеткова О. Нюанси безготівкових. Урядовий кур'єр. 2013. № 175. С. 13.
25. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг: Постанова Національного банку України від 29.07.2022 № 163. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text> (letöltés dátuma: 2024.04.21.)
26. Батракова Т.І., Полова А.В. Сучасний стан готівкового обігу та проблеми безготівкових розрахунків в Україні. Молодий вчений. 2016. № 2. С. 5–8.
27. Матвеев В.В., Гайдаржийська О.М., Задорожна А.В. Дослідження теоретичних аспектів організації та здійснення безготівкових розрахунків. Економіка і суспільство. 2018. № 15. С. 863–866.
28. Парді С. Р. Шляхи вдосконалення обліку грошових коштів // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. 2013. Т. 18. Вип. 2/1. С. 82 - 86.

29. Козьмук Н.І., Завалій О.В. Шляхи вдосконалення грошових розрахунків підприємств. Вісник Університету банківської справи. 2016. № 3. С. 36–41.

30. Шевчук О. А. Аспекти організації бухгалтерського обліку безготівкових розрахунків. Збірник тез та текстів виступів на міжнародній науковій конференції «Розвиток науки про бухгалтерський облік» 23-24 листопада 2000 р. Част. III. Житомир: ЖІТІ, 2000. С. 174-177.

31. Жук В. М. Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку сільськогосподарської діяльності. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : Міжнар. зб. наук. пр. Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз / [відп. ред. д.е.н., проф. Ф. Ф. Бутинець]. Житомир : ЖДТУ. 2010. Вип. 2 (17). С. 100–105.

32. Бунда О.М. Безготівкові розрахунки – сучасний спосіб оплати. Наукові записки Київського національного університету технологій то дизайну. 2019. № 27. С. 121-124.

33. Гриліцька А. В. Особливості обліку та контролю готівкових і безготівкових розрахунків: теоретичний аспект. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2020. Вип. 1. С. 245-251. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cxeebu_2020_1_38 (letöltés dátuma: 2024.04.20.)

34. Куліш А.Ю. Стан та аналіз безготівкових розрахунків в Україні та особливості їх обліку на вітчизняних підприємствах. Економічні науки. 2016. № 2. С. 116–119

35. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (letöltés dátuma: 2024.04.25.)

36. Інструкція про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків: Постанова Національного банку від 29.07.2022 № 162. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-22#Text> (letöltés dátuma: 2024.02.01.)

37. Закон України "Про банки і банківську діяльність" від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (letöltés dátuma: 2024.02.21.)

38. Закон України «Про національний банк України» № 679-XIV від 20.05.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (letöltés dátuma: 2024.02.13.)

39. Постанова № 65 від 19.05.2020 "Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20> (letöltés dátuma: 2024.02.12.)

40. Закон України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" від 06.12.2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (letöltés dátuma: 2024.02.14.)

41. Лебедик В.Г., Максютенко Н.О., Яценко В.В. Стан та перспективи організації безготівкових розрахунків в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2016. Вип. 22. С. 166-171.

42. Колісник А., Пилипишин , С., Авраменко, О., & Потапенко, Л. . (2020). Правове забезпечення безготівкових розрахунків у господарській діяльності. *Socio-Economic Relations in the Digital Society*, 3 (39), 123–129. URL: [https://doi.org/10.18371/2221-755X3\(39\)2020225613](https://doi.org/10.18371/2221-755X3(39)2020225613) (letöltés dátuma: 2024.02.15.)

43. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (letöltés dátuma: 2024.02.14.)

44. Мельничук О.І. Ринок платіжних карток в Україні: сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку. Студентський вісник національного університету водного господарства та природокористування. 2015. № 1(3). С. 100-103.

45. Побожий Ю. Сутність та класифікація грошових коштів як основа бухгалтерського обліку безготівкових розрахунків підприємства. Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді : тези IV Всеукр. студент. наук.-практ. конф., Одеса, 20-21 жовт. 2022 р. Одес. нац. технол. ун-т. Навч.-наук. ін.-т прикладної економіки і менеджменту ім. Г. Е. Вейнштейна. Одеса, 2022. С. 33 – 36.

ABSZTAKT

Pősze Alexandra. Egy vállalkozás pénzügyi működésének számviteli és elemzési módszerei a bankokban vezetett folyószámlák és a készpénzmentes elszámolás eszközei alapján. Szakdolgozat a "Számvitel és adózási" nevű oktatási program keretében szerzett első (bachelor) fokozat megszerzéséhez. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Intézet. Beregszász, 2024.

Kulcsszavak: számvitel, elemzés, készpénzmentes elszámolás, folyószámla, banki számlák, készpénzmentes elszámolási eszközök.

A dolgozat teljes terjedelme 86 oldal, 8 ábrát és 20 táblázatot tartalmaz. A szakdolgozat célja a vállalkozások készpénzmentes elszámolásának számviteli és elemzési módszereinek vizsgálata Ukrajnában, a modern gazdasági környezetben. A kutatás tárgya a vállalkozások folyószámláin végrehajtott műveletek a bankokban. A kutatás tárgya a "PARTNER-2" Kft.-nél végzett számviteli és elemzési módszerek elméleti és gyakorlati alapjainak összessége.

A kutatás eredményeinek gyakorlati jelentősége: a végzett kutatás alapján, valamint a "PARTNER-2" Kft. gyakorlati tevékenységének elemzése alapján javaslatokat teszünk a bankokban végrehajtott folyószámla-műveletek számviteli és elemzési módszereinek fejlesztésére a vizsgált vállalkozás és más kapcsolódó vállalkozások számára.

ABSZTRAKT UKRÁN NYELVEN

Певсе Олександра Тіборівна. Бухгалтерський облік й аналіз операцій на поточних рахунках у банках та інструменти безготівкових розрахунків суб'єкта господарювання. Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Облік і оподаткування». Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II. Берегове, 2024.

Ключові слова: бухгалтерський облік, аналіз, безготівкові розрахунки, поточний рахунок, рахунки у банках, інструменти безготівкових розрахунків.

Загальний обсяг роботи становить 86 сторінок, включаючи 8 рисунків і 20 таблиць.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження методики здійснення бухгалтерського обліку і аналізу безготівкових розрахунків підприємств в Україні у сучасних умовах господарювання.

Об'єктом дослідження є операції на поточних рахунках підприємств у банках.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних засад бухгалтерського обліку та аналізу операцій на поточних рахунках у банку ТОВ «ПАРТНЕР-2».

Практичне значення результатів дослідження: на основі проведеного дослідження, опрацювання теоретичних основ і вивчення практичної діяльності ТОВ «ПАРТНЕР-2» запропоновано напрями удосконалення обліку і аналізу операцій на поточних рахунках у банках на досліджуваному підприємстві та інших споріднених підприємствах.

ABSTRACT

Olexandra Pevse. Accounting and analysis of operations on current accounts in banks and tools of non-cash settlements of an economic entity. Qualification work for obtaining the first (bachelor's) level of higher education under the educational program "Accounting and Taxation". Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute. Berehove, 2024.

Keywords: accounting, analysis, non-cash settlements, current account, bank accounts, non-cash settlement instruments.

The total volume of the thesis is 86 pages, including 8 figures and 20 tables. The purpose of the qualification work is to investigate the methodology of accounting and analysis of non-cash settlements of enterprises in Ukraine under modern business conditions. The object of the study is operations on current accounts of enterprises in banks. The subject of the study is the set of theoretical and practical principles of accounting and analysis of operations on current accounts at "PARTNER-2" LLC.

Practical significance of the research results: based on the conducted research, theoretical foundations, and study of practical activities of "PARTNER-2" LLC, directions for improving the accounting and analysis of operations on current accounts in banks are proposed for the studied enterprise and other related enterprises.

Звіт про перевірку схожості тексту Oxsico

Назва документа:

Pösze_diplomamunka_2024.pdf

Ким подано:

Габор Потокі

Дата перевірки:

2024-06-04 15:33:17

Дата звіту:

2024-06-05 12:12:44

Ким перевірено:

I + U + DB + P + DOI

Кількість сторінок:

82

Кількість слів:

18913

Схожість 2%	Збіг: 47 джерела	Вилучено: 0 джерела
Інтернет: 14 джерела	DOI: 0 джерела	База даних: 0 джерела
Перефразовування 0%	Кількість: 11 джерела	Перефразовано: 47 слова
Цитування 4%	Цитування: 31	Всього використано слів: 1756
Включення 0%	Кількість: 1 включення	Всього використано слів: 35
Питання 0%	Замінені символи: 0	Інший сценарій: 1 слова